

DNEVI POEZIJE
IN VINA

© BELETRINA, 2024. VSE PRAVICE PRIDRŽANE.

Brez predhodnega pisnega dovoljenja Beletrine je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem, javnim interaktivnim dostopom ali shranitvijo v elektronski obliki.

Vse informacije o knjigah Beletrine dobite na spletnem naslovu:

WWW.BELETRINA.SI

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.42-1

RUDAN, Evelina

Smiljko sestavlja Rubikovo kocko / Evelina Rudan ; v slovenski jezik prevedla Stanka Hrastelj. - Ljubljana : Beletrina, 2024. - (Dnevi poezije in vina)

ISBN 978-961-298-281-2
COBISS.SI-ID 201915907

Evelina Rudan SMILJKO SESTAVLJA RUBIKOVO KOCKO

Prevod
Stanka Hrastelj

Izvršna urednica
Živa Borak

Lektura
Aleš Učakar

Oblikovanje naslovnice
Lara Oset

Prelom
Jana Kuharič

Tehnični urednik
Marko Hercog

Izdajatelj
Beletrina
Neubergerjeva 30, 1000 Ljubljana
www.beletrina.si

Za založbo
Mitja Čander

Naklada: 1000 izvodov

Ljubljana 2024

Evelina Rudan
SMILJKO SESTAVLJA
RUBIKOVO KOCKO

v slovenski jezik prevedla Stanka Hrastelj

1.

smiljko i ja si mahnemo
kad gren z dela
pogledan gori na strojarski
na sedmi kat
i ku se potrefimo
smiljko i ja si mahnemo
ja ode s ceste
i on odzgora
te zgrade okoli nas
se uviju i razmaknu svaka na svoj kraj
ljudi se nikako smanje, veture ujdu
mi si mahnemo
i nasmijemo se
i oniput on jopet ima majicu ka ga grebe
ja držin libar znopak
i razbijamo cuke
pokle te moji reć, ta grajanska dica nič ne kape
(pokle trideset let to te reć i za moju dicu)
ali kad si mahnemo tega još nič ni
svi naši su živi
i još su pravi ili barem tako zgleda

1.

s smiljkotom si pomahama
ko grem s šihta
na strojarski pogledam gor
na sedmi štuk
in če se trofma
si s smiljkotom pomahama
stopim s ceste
on pa od zgori
tej bloki okol naj
se nagnejo in umaknejo vsak na svoj konec
ljudje se nekak pomanjšajo, avti se zgubijo
midva si pomahama
in se nasmejema
in pol ma spet majco, ku ga pika
js držim knjigo narobe
pa buče razbijava
pol bojo moji rekl, tej mestni otroc nč ne zastopjo
(čez trideset let bojo isto rekl za moje otroke)
ampak ko si pomahama, tega še nč ni
vsi najini so še živi
in so še dobr al pa vsaj taku zgleda

1.

smilko and i smile at one other
once i am no longer an employee
i look up towards the edifice
up on the seventh floor
and if just so it be
smilko and i smile at one other
i stand on the street
and he observes from above
and whole world around us
stops for a while
people as if shy away from us, cars as if bypass
and we smile at one another
and wave
and he has the scratchy shirt
and my book is not standing right
and we're picking pumpkins
my family would say those city kids are ignorant
(thirty years later my kids are called the same way)
but when we smile at one another nothing has
happened, yet
and all ours are still alive
and they're still nice, or at least one would say

i teplo je i mi smo potni
i smijemo se na šterni
vedran zna ki je darth vader
smiljko slaže rubikovu kocku
ja gledam smiljketa
brat gleda mene

gren – idem, *z dela* – s posla, *ku* – ako, *se potrefimo* – sretne se, doslovno: pogodimo se, *ode* – ovdje, *odzgora* – odozgo, *spred* – ispred, *veture* – auti, *ujdu* – pobjegu, *oniput* – onda, *jopet* – opet, *libar* – knjiga, *znopak* – naopako, *cuke* – bundeve, *pokle* – poslije, *te* – će, kraći oblik za 3. lice množine glagola *htjeti* tj. *stit*, 3. lice jednine je *će*, ponavljat će se više puta, a objasniti tek gdje gdje i ovdje, *grajanska dica* – djeca iz grada (s blagim dahom pejorativnosti), *nič* – ništa, *kape* – razumiju, *tega još nič ni* – ništa od toga još se nije zbililo, *pravi* – dobri, mili, *zgleđa* – izgleda, čini se, *potni* – znojni, *šterna* – gustijerna, betonski spremnik za vodu kišnicu s okruglom kamenom građevinom i vitičastim željeznim okvirom na vrhu, *darth vader* – najzanimljiviji filmski SF-negativac, Vedran, lik iz pjesme, već je tad znao da je njega neka velika muka natjerala na to, mi drugi saznat ćemo to s ovim novijim nastavcima

pa vroče je pa švicama
in se smejema na šterni
vedran ve, kdo je darth vader
smiljko sestavlja rubikovo kocko
js gledam smiljkota
brat gleda mene

and the air is warm and we're covered in sweat
and we laugh while lying near a well
vedran knows who darth vader is
smilko is resolved to solve his rubik's cube
i am observing smilko
and my brother is observing me

gren – grem, *z dela* – iz službe, *ku* – če, *se potrefimo* – se srečava, dobesedno: zadeneva se, *ode* – tukaj, *odzgora* – od zgoraj, *spred* – pred, *veture* – avti, *ujdu* – pobegnejo, *oniput* – potem, *jopet* – spet, *libar* – knjiga, *znopak* – narobe, *cuke* – buče, *pokle* – potem, *te* – bodo, skrajšana oblika za 3. osebo množine glagola *hoteti*, tj. *stii*, 3. oseba ednine je *će*, večkrat se bo ponovila, vendar bom pojasnila zgolj tu in tam in tukaj, *grajanska dica* – otroci iz mesta (z blagim slabšalnim pridihom), *nič* – nič, *kape* – razumejo, *tega još nič ni* – nič od tega se še ni zgodilo, *pravi* – dobri, blagi, *zgleđa* – izgleda, zdi se, *potni* – potna, *šterna* – vodnjak, betonski zbiralnik deževnice z okroglim kamnitim zidanim delom in vitičastim železnim okvirjem na vrhu, *darth vader* – najzanimivejši filmski ZF-negativec, Vedran, lik iz pesmi, je že takrat vedel, da ga je neka velika bolečina prignala k temu, mi bomo to izvedeli s temi, novejšimi nadaljevanji

3.

smiljko i ja si mahnemo
i ruke nan zustanu u zraku
meni odzdol i njemu odzgor
i jopet smo u valici
i beremo ljurljavice
ljurljavice diše
i mi dišimo njih
i žuti smo oko nosa
smiljko reče da je njemu žuta najlipča
i ja rečen stešo
vedran ne reče nič
uzme bič i štoca komure da odlagne kravan
brat je doma
sestra se još ni rodila
svi naši su još živi

zustanu – ostanu, zaustave se, *odzol* – ispod, *odzgor* – iznad, *jopet* – opet, *valica* – mikrotoponim, deminutiv od vala, dolina, obično s obradivom površinom u dnu, kopnena uvala, *ljurljavice* – sunovrati, narcisi,

3.

s smiljkotom si pomahama
najine roke obstanejo v zraku
men uspodl, njem zgori
spet sma u grapi
nabirama narcise
narcise dišijo
midva jih duhama
in mama rumene nose
smiljko reče, da mu je rumena najlepša
js rečem isto
vedran ne reče nič
prime bič in dročka obade, da bi kravam odlegl
brat je doma
sestra se še ni rodila
vsi najini so še živi

zustanu – obstanejo, se ustavijo, *odzol* – pod,
odzgor – nad, *jopet* – spet, *valica* – mikrotoponim,
pomanjševalnica od vala, dolina, navadno z
obdelovalno površino na dnu, kopenski zaliv,

3.

smilko and i smile at one another
and we raise our hands in the air
mine stretched, his swung,
and we are suddenly in the valley
admiring the daffodils
and so sweet is their smell
and we smell and smell
until our noses are yellow
smilko says his favourite colour is yellow
and i yell the same
vedran says nothing
he just takes the whip to swish the fly away
my brother's at home
my sister is not yet born
and all ours are still alive

najljepši cvijet u poznatom svijetu, *stešo* – isto,
također, *nič* – ništa, *komur* – obad, *diše* – mirišu,
štoca – ubada, s vrškom drvenog dijela biča,
odlagne – lakne

ljurljavice – narcise, najlepša cvetlica v znanem svetu,
stešo – isto, enako, *nič* – nič, *komur* – obad, *diše* –
dišijo, *štoca* – nabada, s konico lesenega dela biča,
odlagne – odleže

9.

smiljko i ja si mahnemo
ode spred zgrad ja ga gledan gori
i on me gleda doli
vičen mu
gren na niki sastanak
više mi: hoj, hoj
vičen mu
najraji bin popeljala galjardu da me čuva
više mi
popelji je, popelji
i ja popeljen galjardu, zavežen je spred fakulteta
i donesen noj jedan naviljak suhe arbašpanje
galjarda preživa
smiljko noj više:
o moja, ča još si živa, noj reče
živa, živa, rečen ja, sad će me čuvat
kako ča nas je čuvala u maloј vali u polju
i već smo tamo svi mi i galjarda i kiteša i srnela
i smiljko i vedran i ja
mrež velike i male vale u polju su dva šestilja

9.

s smiljkotom si pomahama
tle pred bloki ga gledam navzgor
in on me gleda dol
zakličem mu
grem na en sestank
zakliče: pejd, pejd
zakličem mu
najrajš bi s sabo vzela sivko, da me merka
zakliče
vzem jo, vzem
in jst s sabo vzamem sivko, jo pred faksom prvežem
ji prnesem zgrabk suhe detele
sivka prežvekuje
smiljko ji zakliče:
ej, buša moja, a si še živa, ji reče
živa, živa, rečem jst, zdele me bo merkala
kukr nas je merkala u tamali grapi na traunki
in smo naenkrat vsi tam in sivka in beba in luca
in smiljko in vedran in js
med tavlko in tamalo grapo na traunki sta dva maklena

9.

smilko and i smile at one another
before the building i observe him
he turns his attention to me
off to a meeting i go
i proclaim
go, go he'll say
i wish i could take galarda to guard me,
i exclaim
take her, take her as a company
he'll say
and i take galarda with me, i tie her in front of the university
and i leave her with a large stack of lucerne
galarda is chewing the cud
and smilko yells at her
hey buddy, is you well, he tells her
well, well, i say, she'll guard me
as she guarded us in our small sunny valley
and we're already there, along with galarda, kitesha
and srnela,
along with smilko and vedran and me
between the valleys there are two tatar maple trees

tiču se s koreni i tiču se s granami
debla nin skupa delaju vrata
i mi tečemo simo i tamo
do sunčezahoda, do zvizd na nebu
do šćurki u škuremu
sve oko nas je teplo i mehko
zemlja je naša i svit je naš
i naši su još naši i živi su svi

ode – ovdje, *spred* – ispred, *zgrad* – zgrada, *hoj, hoj* –
idi, svakako idi, *najraji* – najradije, *popeljala* – pavela,
povezla, *galjardu* – *Galjarda*, ime lijepa, strpljiva
i pametna krava, bijela podolka, *noj* – njoj, joj,
naviljak – količina i oblik sijena, slame ili svježeg trave
koji stanu na jednoj vili, *arbašpanja* – lucerna, *mala
vala u polju* – mikrotoponim, *kiteša* – ime svojeglave,
pametne i lijepa krava, siva podolka, *srnela* – ime
jogunaste, vižljaste, nagle i nestrpljive, isto pametna
krava, crnkasta podolka, *mrež* – između, *šestilj* –
žestilj, vrsta javora, *sunčezahoda* – zalaska sunca, *do
šćurki* – do šturaka, vremenska odrednica, *škuremu* –
mraku, *škuro* zapravo znači tamno, ali se poimeničilo
pa znači i: mrak

dotikata se s koreninam, dotikata se z vejam
debla sta nardila nekakšne vrate
midva se podima gor pa dol
do teme, do zvezd na nebu
do avemarije v mraku
vse okol naj je toplo in mehko
zemlja je najina, svet je najin
in najini so še najini in vsi so živi

their roots touch and their branches touch too
thus creating an entryway
and we run here and there
until the sunset, until the starry sky
until the crickets start chirping in the dusk
and all around is warm and soft
ours is the earth and ours is more than meets the eye
and ours are still ours and everybody's still alive

ode – tukaj, *spred* – pred, *zgrad* – stavba, *hoj, hoj* – pojdi, vsekakor pojdi, *najraji* – najraje, *popeljala* – vzela s sabo, *galjardu* – Galjarda [Sivka, op. p.], ime lepe, potrpežljive in pametne krave, bela podolka [boškarinka, istrsko govedo, op. p.], *noj* – ji, njej, *naviljak* – količina in oblika sena, slame ali sveže trave, kolikor je gre na vile, *arbašpanja* – lucerna, *mala vala u polju* – mikrotoponim, *kiteša* – [beba, op. p.], ime svojeglave, pametne in lepe krave, siva podolka, *srnela* – [luca, op. p.], ime muhaste, nemirne, vihrave in nestrpne, prav tako pametne krave, črnkasta podolka, *mrež* – med, *šestilj* – žestika, vrsta javorja, *sunčezahoda* – sončnega zahoda, *do šćurki* – do šćurkov, časovno določilo, *škuremu* – mraku, *škuro* pravzaprav pomeni temno, vendar se je poimenovalo, tako da pomeni tudi: tema

25.

smiljko i ja si mahnemo
tepal je dan ode doli
tepal je dan njemu gori
ne dela klima, viče
ne dela nan klima, gren h tebi
čekaj me, nu, čekan ga nu
dojdi u hlad, *koret na asfaltu*
to ti je od topline pita smiljko
ma ne, *koret na asfaltu*
su crnogorke i pjesnikinje
zna hi darija, ka darija, darija žilić
govorin, došlo mi je pod ruku
kako elena montenegrinja
i vittorio emanuelle terzo re d'italia
re d'albania, imperatore d'etiopia,
primo maresciallo del'impero
su li se držali pod ruku
su li se držali pod ruku
pitamo dida, već smo pod murvon
sidimo na nikih stolicah
pod murvon u hladu, tepal je dan

25.

s smiljkotom si pomahama
topel dan je tle spodi
topel dan je pr njem zgori
ne dela klima, zakliče
klima nam ne dela, pridem dol
dej pučak me, dej pučakam ga
stop u senco, *koret na asfaltu*
to je zarad vročine, vpraša smiljko
ma ne, *koret na asfaltu*
so črnogorke in pesnice
darija jih pozna, kera darija, darija žilić
pravim, pogruntala sem
da sta elena montenegrina
in vittorio emanuele terzo re d'italia
re d'albania, imperatore d'etiopia
primo maresciallo del'impero
sta se držala za roke
a sta se držala za roke
vprašama starateta, že smo pod murvo
sedimo na enih stolih
u senci pod murvo, topel dan je

25.

smilko and i smile at one another
it is a hot day down here
it is a hot day to him up there
air-con came to a halt, he says
our air-con came to a halt, i'm coming to get some air
wait for me, will you, i will myself to wait for him
come to the shadow, koret on the asphalt
that's due to the heat smilko says
oh, no, koret on the asphalt
are montenegrins and poetesses
darija knows them, darija who, darija zilic
i say, and it appears in my hand
just like elena of montenegro
and vittorio emanuelle terzo re d'italia
re d'albania, imperatore d'etiopia,
primo maresciallo del'impero
did hold their hands
did they hold their hands
we ask grandpa and we're already under the mulberry tree
sitting on some chairs
under the shade of a mulberry tree, and the day is hot

did ne gleda u nas
did gleda ravno naprid
oko mu se smije
on je vidi pred sobon
drito pred sobon je vidi naš did
elenu montenegrinju
visoka kako jelva
črne vlasi, oka kako dva ugljena
vittorio tako mići, tako star, tako grd
tako poredan, tako hud
a ona, a ona, diže did glas
a ona, a ona, oko mu se smije
znaš, se obrnen smiljketu tu sad
doli u hladu poli zgrade
kako je moga poznat
kako je moga poznat
da je lipa
govorin smiljketu
on je ima dvajset let
on je bi na levi
ona je imala pedeset i šes
pedeset i šes let
ću li ja bit lipa nikemu od dvajset

starate naj ne gleda
starate gleda naravnost naprej
oči se mu smejejo
vid jo pred sabo
direkt pred sabo jo vid naš starate
elena montenegrino
visoka ku smreka
črni lasi, oči črne ku oglje
vittorio tak mejhen, tak star, tak grd
tak žleht, tak pust
ona pa, ona, reče starate bol na glas
ona pa, ona, oči se mu smejejo
a veš, se obrnem k smiljkotu zdej tuki
spodi v senci zraven bloka
kak je poštudirala
kak je poštudirala
da je lepa
pravim smiljkotu
on jih je meu dvajst
bil je na predvojaški
ona jih je mela šesinpedeset
šesinpedeset let
a bom jst lepa nekom pr dvajstih

grandpa does not hold our gaze
grandpa is looking forth
there's a sparkle in his eye
he sees her before him
right before him he sees her
elena of montenegro
as tall as a fir
black hair, eyes like two pieces of coal
vittorio so short, so unsightly, so old
so cruel, so mean
and she, and she, the grandpa raises his voice to a shout
and she, and she, with a sparkle in his eye
you know, i turn to smilko right now
down in the building's shade
what made him say
what made him say
that she was a beauty in his eye
i say to smilko
he was twenty at that time
a twenty year old in army training
she was fifty six
fifty six years old
will i be a beauty to a twenty year old

kad buden imala pedeset i šes let
pitan smiljketa, ću li bit
ne znan je li to sad, gleda me smiljko
u čudu, ne znan je li to sad
je, to je sad važno
ću li bit lipa nikemu od dvajset
kad buden imala pedeset i šes let
je li tebi bila lipa ka, pitan
ne domislin se, obraće smiljko z glavon
stvarno se ne domislin, ni, mi se para, ni
to je zato ča mu je bila u rodu
foši mu je bila nevoda, govorin
ma kemu, kako kemu, mikrokozmi,
njegošu, on i gregory peck su najlipči
govorin, on i gregory peck
ja već volin bjonde, ali oni
ali oni, govorin, mu oprostini
mu, govorin, oprostini i ono za ženske
ča za ženske, za ćud i viru, to
me gleda, biš da pojemo
biš da pojemo popit
jenu limunadu, jenu limunadu
govori

ko bom stara šesinpedeset
vprašam smiljkota, a bom
ne vem, a je to zdej, me smiljko gleda
začudeno, ne vem, a je to zdej
ja, to je zdej važn
a bom lepa nekom, ku bo dvajst
ko bom js šesinpedeset
je bla teb kera lepa, vprašam
ne spomnem se, odkimuje smiljko
res se ne spomnem, ne bi reku, ne
to je zato, ker sta bla v žlahti
mrbit je bla njegova nečakinja, rečem
čigava, kaku čigava, od mikrokozme,
njegoša, on pa gregory peck sta bla najlepša
rečem, on pa gregory peck
men so bol všeč blond, ampak onadva
ampak onadva, rečem, oprostim mu
mu, rečem, oprostim tud tisto za ženske
kaj za ženske, pa to, temperament pa vero
gleda me, bi šla
bi šla na pjačo
na eno limonado, na eno limonado
reče

at fifty six
i ask smilko, will i be
i don't know whether it matters, smilko looks at me,
surprised, i don't know whether it matters now
but it does matter now
will i be a beauty to a twenty year old
when i'm fifty six
was there someone like this for you, i want to know
i don't remember, smilko shakes his head
i really don't remember, but no, i believe, no
that's because she was his connection of kin
maybe she was his niece, i say
of close kin, of distant kin, of microcosmos,
of njegos, he and gregory peck are the most handsome,
i say, he and gregory peck
i prefer blondes, but them,
but them, i say, i'll forgive
him, i say, i'll forget what he said about women
what about women, about whims and faith, that's
what
he's looking at me, would you like to go grab
a lemonade, a lemonade
he says

ja, govorin, ja, jenu limunadu
ljudski život snoviđenje strašno
rečen konobaru i uzmen limunadu

tepal – topao, *ode* – ovdje, *h* – k, ka, *koret na asfaltu* – naslov jedne suvremene antologije, *hi* – ih, *ka* – koja, *pod* – ispod, *murvon* – duda, *na nikih* – na nekima, *drito* – ravno, *mići* – mali, sitan, nizak, *poredan* – zločest, *hud* – šupalj, *se obrnen* – okrenem se, *poli* – pokraj, *poznat* – prepoznati, uvidjeti, shvatiti, *na levi* – na predvojničkoj obuci, *ka* – koja, *obraće z glavon* – vrti glavom, *ni* – nije, *mi se para* – čini mi se, *foši* – možda, *nevoda* – nećakinja, *kemu* – kome, *bjonde* – plave, svjetlokose, plavušane, *pojemo* – pođemo

ja, rečem, ja, na limonado
*življenje človeka strašni privid**
rečem kelnerju in vzamem limonado

yes, i say, yes, a lemonade
human life is a terrible wraith
i say to the waiter and accept my lemonade

tepal – topel, *ode* – tukaj, *h* – h, k, *koret na asfaltu* –
naslov neke sodobne antologije, *hi* – jih, *ka* – katera,
pod – pod, *murvon* – murvo, *na nikih* – na nekih,
drito – naravnost, *miči* – majhen, droben, nizek,
poredan – zloben, *hud* – votel, *se obrnen* – obrnem
se, *poli* – zraven, *poznat* – spoznati, uvideti, dojeti,
na levi – na predvojaškem usposabljanju, *ka* – katera,
obraće z glavon – obrača glavo, *ni* – ni, *mi se para* –
zdi se mi, *foši* – mogoče, *nevoda* – nečakinja, *kemu* –
komu, *bjonde* – svetlolase, plavolase, *pojemo* – greva

* *ljudski život snoviđenje strašno – življenje človeka strašni
privid*, verz iz pesnitve *Gorski venec* črnogorskega pesnika Petra
Petrovića Njegoša (1813–1851). (Op. p.)

31.

smiljko i ja si mahnemo
ja ode doli, on tamo gori
na mah si mahnemo, na jedan mah
i brzo, brzo zapasan
kako ča san zapasivala po partiri
po ulicah, po gradi
po kolodvori, po areodromi
nu, vrni se, govori smiljko
vrni se simo, ča bižiš
kamo bižiš, malo san od juga
malo san od juga, ništo me je streslo
mu govorin, ča te je to streslo
struja me je to stresla
struja, mu govorin, struja me je stresla
eli grad ki je pa tu doli
kako ča je pada po šfaltu u rovinju
eli poreču, foši barceloni, eli nevijorku
jušto nevijorku, pita smiljko
jušto ja, govorin ja
smo bili skupa tamo, pita smiljko
nismo bili skupa, govorin ja

31.

s smiljkotom si pomahama
jst tle spodi, on tam gor
na hitrco si pomahama, na hitrco
in že, že me gleda, kaku grem dalje
kukr me je gledu na vseh stezah
na ulicah, v mestu
na postajah, na letališčih
dej, prid nazaj, reče smiljko
prid nazaj sem, pa ka bežiš
kam bežiš, mal sem matasta
mal sem matasta, neki me je stresl
mu pravim, ka te je stresl
elektrika me je stresla
elektrika, mu rečem, elektrika me je stresla
al pa toča, ku je padala tuki
kukr je padala po asfaltu v rovinju
al pa v poreču, mogoče v barceloni, al pa v njujorku
pa glih v njujorku, vpraša smiljko
glih tam, rečem
sma bla tam skupi, vpraša smiljko
nisma bla skupi, rečem

31.

smilko and i smile at one another
me from below, him from above
awhile we smile, for a while
and i scurry along
as i scurried along the narrow roads
the streets, the cities
the stations, the airports
come on, come back, smilko says
come back, why do you flee
where do you flee to, to which i huff
i huff and puff, i got struck
i say, what struck you
a strike of light, i say, a lightning bolt,
or the hail
that rained on rovinj streets' asphalt
or the streets of porec, barcelona or new york
new york, all right smilko will say
that's right, i'll reply
were we there together smilko asks
not together i'll retort

to je bilo pokle, čuda pokle
več san bila stara
koliko stara, pita smiljko
sto i dvajset i tri leta stara
imala san bele lase, bele zube, beli kapot
belo uho, bela usta, belo srce
sunčistok je ima tri stupa blata
to nisi bila ti, to je bi garcia
govori smiljko
to je bi garcia, i to sam bila ja
grad je pada, tuča je tukla
trava se je uvijala i zavijala
otkud tamo trava, smije se smiljko
od whitmana, govorin ja
tresla se je trava sve po zgradah
sve po putih sve po kipih
kih kipih, pita
mu govorin, od slobode kipih
samo je jedan, jedan je samo
ne, ni, mu govorin, ni siguro
tih kipi od slobode je jena puna karijola
znan ja, ja san hi peljala
popeljivala san hi simo i tamo
do alamo, do orleana

to je blo pol, dost kasnej
sem bla že stara
kolk, praša smiljko
sto triindvajst let
mela sem bele lase, bele zobe, bel plašč
bele ušese, bele uste, belo srce
zora je mela tri blatne stebre
to nisi bla ti, to je bil garcia
reče smiljko
to je bil garcia in jst sem bla to
blo je neurje, toča je tolkla
trava se je zvijala in se polegala
odkod pa tam trava, se smiljko smeje
od whitmana, povem
trava se je tresla po stavbah
po cestah, po kipih
kerih kipih, vpraša
mu pravim, kipih svobode
sej je sam en, sam en
ne, ni, mu rečem, zihri ni
teh kipov svobode je blo za polno šajtrgo
vem, sem jih sama pelala
vozla sem jih gor pa dol
do alama, do orleansa

that was at another time, much down the road
when i was already old
how old smilko asks
i was hundred and twenty three years of age
my hair was white as my teeth, i looked like a sage
my ear was white, my lips were white, and my
heart too
the dawn has four columns of mire
that wasn't you, that was garcia
smilko will say
that was garcia, and that was i
it was the hail and the storm was storming
and the leaves of grass were beaten and conforming
where did that grass come from, smilko smiles
from whitman i say
the grass was grasping the gates
the paths and the statues
the statues, he inquires
of liberty i respond
there's only one, only one is there
no it's not, surely not, i'll attest
there is a whole bunch, they can fill a cart
i would know, i was the one carrying them around
carrying them up and down

od puebla do wichite
od logana do miamija
od atlante do tampe
i oniput, pita smiljko
ča je bilo oniput
oniput te zazidaju
ki te zazida
kipi slobode, mu rečen
i zapasan zazgoron

zapasan – prođem mimo nekog ili nečeg do nestanka iz vidokruga tog drugog (zgodan glagol, pojavljivao se već, u sebi sadrži i perspektivu hodača i perspektivu onoga koji hodača gleda i osjeća je hodača o gledateljevoj perspektivi, gledatelj može biti i stablo pa računa s i personifikacijom), *zapasivala* – prolazila mimo, dalje sve isto kao u gornjem objašnjenju, *po partiri* – po uskim prolazima, *vrni se* – vrati se, *ništo* – nešto, *eli* – ili, *jušto* – baš, upravo ovdje, inače i: precizno, točno, *jušto ja* – baš da, *kapot* – kaput, *sunčistok* – zora, *kih* – kojim, *garcia* – očevo prezime tipa kojeg znamo po majčinom, *po putih*, *po kipih* – uzusno je: *po puti*, *po kipi*, *ni* – nije, *karijola* – tačke, *popeljivala* – vozala, *oniput* – onda, *zazgoron* – prema gore

od puebla do wichite
od logana do miamija
od atlante do tampe
in pol, vpraša smiljko
ka je blo pol
pol te zazidajo
kdu te zazida
kipi svobode, mu rečem
grem dalje navzgor

from pueblo to wichita
from logan to miami
from atlanta to tampa
and what then ask smilko,
then what
then they stack you
you're stacked by who
the statues of liberty i construe
and scurry along

zapasan – grem mimo nekoga ali nečesa, dokler temu drugemu ne izginem iz vidnega polja (lep glagol, se je že pojavljal, v sebi nosi tako perspektivo hodečega kot perspektivo tistega, ki hodečega gleda, in občutke hodečega v gledalčevi perspektivi, gledalec je lahko tudi drevo in predvideva tudi personifikacijo), *zapasivala* – hodila mimo, naprej vse enako kot pri zgornji razlagi, *po partiri* – po ozkih prehodih, *vrni se* – vrati se, *ništo* – nekaj, *eli* – ali, *jušto* – ravno, prav tukaj, sicer tudi: natančno, točno, *jušto ja* – natanko tako, *kapot* – plašč, *sunčistok* – zora, *kih* – katerih, *garcia* – očetov vzdevek tipa, ki ga poznamo po materinem, *po putih*, *po kipih* – običajno je: *po puti*, *po kipi*, *ni* – ni, *karijola* – samokolnica, *popeljivala* – vozila, *oniput* – potem, *zazgoron* – navzgor

33.

smiljko i ja si mahnemo
i mahnemo još jedanput
i oniput još jenega
špegalj u špeglju, mu vičen gori
špegalj u špeglju mi zvoni u uhu
cili dan mi zvoni u uhu
špeglji ne zvone, smije se smiljko
špeglji blišće, blišće na suncu
i u kamari, i u hiži blišće
ma ne, govorin, ne
arvo pärt, spiegel im spiegel zvoni
tapka na prsti, teče pomalo, pomalo
kako tić kad sprhne
kako kap kad kapne
kako vlat kad dahne
kako misec kad kihne
kako zvizda kad se stoči s neba
kako svemir kad dojde bliže
kako zemlja kad se nagne
i već smo bili tamo

33.

s smiljkotom si pomahama
in še enkrat pomahama
pa pol še enkrat
špegu v špegli, mu zakličem gor
špegu v špegli, mi zveni v ušesih
že cel dan mi zveni v ušesih
špegli ne zvenijo, se smiljko smeji
špegli se bleščijo, bleščijo se na sonci
pa v sobi, pa v hiši se bleščijo
ma ne, rečem, ne
arvo pärt, spiegel im spiegel zveni
tipa s prsti, teče pu malem, pu malem
kukr ptič, ku prhne
kukr kapla, ku kane
kukr bilka, ku pihne
kukr luna, ku kihne
kukr zvezda, ku se zlije z neba
kukr vesolje, ku pride bliži
kukr zemla, ku se nagne
in že sma tam

33.

smilko and i smile at one another
and smile once again
and again after that
mirror in mirror i shout up towards him
mirror in mirror keeps playing in my head
it plays in my head all day long
mirrors don't sound smilko said
mirrors reflect, they reflect their background
and they mirror the room, they mirror the sun
well no, i would negate
arvo pärt's *spiegl in spiegl* plays in my head
flowing through my fingers, like fate
like bird beginning its first flight
like a droplet that decided to drop
like a leaf that longs for the sun
like a moon making its mind
to shine and shadow a star
like the space when it seems so close
as earth when it shifts to a side
and we're already there

nagnjeti nad onu jamu
na stancijah u ku smo hitali kamičiće
da se čuje, da se čuje kad će zazvonit
kad će pas, kad će taknut samo dno
do samega dna padaju, padaju
ja li se dižu, pitan
smiljko i vedran me gledaju
ma gravitacija, govori vedran
ma sila teža, govori smiljko
ma znan, govorin ja
ali zamisli da se dignu
da se jedan digne sa samega dna
i da skoči gori do nas
da nas trupi u nos
da skoči u ruke
da nan se vrne
ja bin ga zela i bin ga nosila
u žepiću govorin, bin ga nosila
u žepiću od majice
i već smo nazad smiljko i ja
ja ode odzdola
on onde odzgora

nagnjena nad tisto jamo
na zadruženem, u kero sma metala kamnčke
da se sliš, da se sliš, kdaj bojo zacinglal
kdaj bojo padl dol, kdaj se bojo dotaknli podna
čist do podna padajo, padajo
a se dvigajo, vprašam
smiljko in vedran me gledata
ej, gravitacija, reče vedran
ej, sila težnosti, reče smiljko
pa sej vem, rečem jst
ampak predstavlita si, da se dvignejo
de se eden dvigne s samga podna
da skoči gor prot nam
da nas trofi v nos
da skoči v roke
da pride nazaj k nam
js bi ga vzela in bi ga nosla
v žepki bi ga nosla
v žepki na majci
in sma že nazaj, smiljko in js
js grem odspodi
on gre odzgori

above that abyss
in which we used to throw the stones
to hear when they'd sound
if they'd hit the bottom, or did we miss
but they fall and they fall
and i wonder aloud what if they rise again
smilko and vedran look at me
well, gravity, vedran would say
or the earth's force smilko would add
i know, oh i know
but just imagine that,
them rising, rising from the very end
and one jumps straight back,
kicks us in the nose
or jumps straight to my hand
i would want that and i would carry it around
in the pocket of my shirt
and already we're back smilko and i
me from below
and him from above

translated by Ivona Širol

oniput – onda, *špegalj* – ogledalo, *kamari* – sobi,
tić – ptica, *nagnjeti* – nagnuti, *stancijah* – Stancije,
mikrotoponim, sve su stancije velike, imaju njive,
imaju pašnjake, *ja li* – da li, *trupci* – pogodi, gurne,
se vrne – vrati se, *zela* – uzela, *žepiću* – džepiću,
odzdola – odozdo, *onde* – ondje, *odzgora* – odozgo

oniput – takrat, *špegalj* – ogledalo, *kamari* – sobi,
tič – ptič, *nagnjeti* – nagniti, *stancijah* – Stancije,
mikrotoponim, vse stancije so velike, imajo njive,
imajo pašnike, *ja li* – ali, *trupi* – zadane, porine, *se*
vrne – vrne se, *zela* – vzela, *žepiču* – žepku, *odzdola* –
od spodaj, *onde* – tam, *odzgora* – od zgoraj

Sadržaj

1.	4
3.	8
9.	12
25.	16
31.	24
33.	30

Vsebina

1	5
3	9
9	13
25	17
32	25
33	31

Contents

1	5
3	9
9	13
25	17
32	25
33	31

Evelina Rudan

(1971, Hrvaška) je diplomirala iz kroatistike in južnoslovanske filologije na zagrebški Filozofski fakulteti. Tam je tudi doktorirala iz ustne književnosti in predava na Oddelku za kroatistiko. Njena poezija je vključena v več pregledov in antologij hrvaške poezije. Za rokopis pesniške zbirke *Breki i čuki* je leta 2007 prejela nagrado Drago Gervais. V hrvaščini in čakavščini je objavila pesniške zbirke *Sve ča mi rabi ovega prolića* («Vse, kar potrebujem to poletje», 2000), *Posljednja topla noć* («Zadnja topla noć», s Slađanom Lipovcem in Denisom Peričićem, 2002), *Uvjerljiv vrt* («Prepričljiv vrt», 2003) kot elektronsko dvojezično hrvaško-angleško izdajo, *Breki i čuki* («Psi in čuki», 2008), *Pristojne ptice* («Spodobne ptice», 2008) in *Smiljko i ja si mahnemo. Balada na mahove* («S Smiljkotom si pomahama. Balada na trenutke», 2020), za katero je prejela literarno nagrado Frana Galovića (2020), bienalno pesniško nagrado Ivana Gorana Kovačića, nagrado za književnost HAZU, pesniško nagrado Tina Ujevića in nagrado Drago Gervais (vse 2021). Izdala je tudi slikanico *Kraljevićev san* («Sen Malega princa», 2010), ki jo je ilustriral Sven Nemet.

(1971, Croatia) graduated in Croatian Studies and South Slavic Philology from the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, where she also received her PhD in oral literature, and currently teaches at the Croatian Studies Department. Her poetry has been featured in several panoramas and anthologies of contemporary Croatian poetry. She was awarded the Drago Gervais Prize in 2007 for the manuscript collection of poems *Breki i Čuki* (“Dogs and Owles”). Her poetry collections, both in Croatian and as well as the Čakavian dialect, are *Sve ča mi rabi ovega prolića* (“All I Need This Spring”, 2000), *Posljednja topla noć* (“The Last Warm Night”, 2002, with Slađan Lipovec and Denis Peričić), *Uvjerljiv vrt/A Convincing Garden* (2003; electronic, bilingual Croatian/English edition), *Breki i čuki* (“Dogs and Owles”, 2008), *Pristojne ptice* (“Decent Birds”, 2008), and *Smiljko i ja si mahnemo. Balada na mahove* (“Smiljko and I are waving to each other. A ballad from time to time”, 2020), which won the 2020 Fran Galović Award, the 2021 Ivan Goran Kovačić Award, the HAZU Award for literature, the Tin Ujević Award and the Drago Gervais Prize. Rudan also published a picture book (illustrated by Sven Nemet) *Little Prince’s Dream* (2010).